

VASÁRNAPI ÚJSÁG.

31-dik szám.

(ÚJ FOLYAM)

Oct. 15-én.

KÜLFÖLD, (Nagy Szeben).

Lám megmondám Angyal Bandi
Ne menjj a külföldre!!!

Adjuk meg a császárnak a mi a császáré, és a királynak a mi a királyé. A szebeniek nyilvánítják, hogy ők I. Ferdinand császárei! Minthogy pedig az eddig Szebenben székelő hivatalos kormányágak (kincstári hivatal, országos főbiztosság sat.) V. FERDINÁND magyar királyéi és mi is V. Ferdinánd magyar királyt ismerjük fejedelmünknek, tehát Szeben nekünk legalább egy ideig *) „külföld“ és így Szebennek is meg van adva az övé. Mind ezek következtében tehát ne tessék neheztelni szebeni polgármester et comp. uraiméknak, ha mi saját veritékünkől gyült pénztárunkat külföldön tartani többé és továbbá nem szándékszunk. Ne tessék rossz neven venni, ha mi őket, mint gyermekeket az ollótól megfosztjuk. Ne tessék terhelteni lemondani azon pénz és katonai ügyek kezeléséről, melyeket hitszegőleg s hazaáruló módon ellenünk használnának fel.

Bajos biz' ez, édes szebeni polgártársak! De hiába; ennek mégis csak úgy kell lenni. „Man muss zum Kreuze kriechen“ mint önök szokták — nem anyai — nyelvöken mondani. Látják önök Esopus ebe is úgy járt, mikor a szájbéli hússal meg nem érve, árnyék után kapott. Megjóslok mi ezt önöknek ma három napja úgy-é?

De minthogy sok olvasónk nem is tudja még, mire példálódzunk; tehát tudja és hallja meg minden ember a kinek tudnia illik, hogy kir. biztosunk b. Vay Miklós, oct. 12-én kelt igen erélyes rendeletében megparancsolá, hogy a kir. kincstartó tanács, melyet eddig nevezének diákosan Thesaurariusnak, minden ő ágazataival, nem különben a tartományi főbiztosság (Commissariat) és a tartományi főpénztári hivatal,

*) T. i. meddig a pünkösti királyság szokott tartani.

minden ő okleveleikkel, pénztáiraikkal és egész személyzetekkel legott Nagy-Szeben városából felkerekedvén, külföldről, a hazába Kolozsvárra jöjenek és költözzenek. Hogy ha pedig a nevezett hivatalokhoz tartozó némi tisztviselő a szebeni poshadt és állott vizet nétalán erősen megkedvelvén az ottani pecsovics levegőt az ő élete fenntartására nem nélkülözhetné *), az ilyen úgy tartsa magát, — mivel mások is úgy tartják, — mint a ki hivataláról ő maga leköszönt. Ennek biztosítására pediglen rendelet ment minden polgári és kamarai hatóságokhoz, hogy sehonnan is senki egy fillért is a n. szebeni pénztárba bé ne szolgáltatson, hanem minden fiók és vidéki pénztárnokok a fizetendő summákat Kolozsvárra szállítsák. A mi a katonai főparancsnokságot illeti, ennek tagjai, ha képesek azon eszmét felfogni, hogy a katonának is van hazája, még pedig nem csak az armáda, s még kevésbé a csak poshadt agyak beteg képzelődésében létező osztrák armáda (!); ha erre mondjuk fejük elég erős, jöjenek ők is hallgatni az ő törvényes hatóságukra a magyar kormányra és ennek biztosára; ha pedig nem, hatalmazzák fel itt levő hazánkiát ezredes Baldacci urat a helybeli szükséges értekezésekre és rendelkezésekre.

És lönek ezek az önhitt Nagy-Szeben hiu dicsőségének és szemtelen kérkedésének utolsó napjaiban és legyen hála ezekért az ő bálványuknak Rosenfeldnek, kinek most nem minden részébe férne meg egy zabszem, a méltán boszszuló népnek vérkiáltásai közt Bécsben, az ő igen is hosszan folytatott armányainak színhelyén.

Mindazáltal minden méltó haragunk daczára is sokkal philanthropicusabb érzélemmel vagyunk,

*) Ilyen levegőt kisebb adagokban esemegül ugyan itt Kolozsvárt is kapnak, csak válaszzák jól meg a szomszédságot.

mintsem Kossuth szavakint éppen menykövel dobjuk vissza azt a ki minket kövel dob. Legalább kimutatjuk, hogy a menykövel is, illó óvakodás mellett egy szivart gyujthatnak nagy-szebeni polgártársaink.

Ennélfogva veszteségeik némi kárpottlásául azt tanácsoljuk, építtessenek a szebeniek egy rengeteg nagy bolondok-házát, vagy assignálják annak elszerencsétlenedett speculatiojukat, a kongó serházat s tegyék belé magistratusokat és universitásukat in corpore. Aztán hirdessenek csődületet a legügyesebb orvosra a ki a tébolyodottakat gyógyítsa. Higgyék el a Bruderek, hogy ez a legjövendelmezőbb intézet lesz nekik. Mert ha az érintett bezárttak meggyógyulnak, az oly hihetlen csuda lesz és intézeteket oly hirbe s hitelbe hozandja, hogy az egész Európából oda fogják a legkevesebb reményt mutató bódultakat küldeni s ezzel oly nyereségforrást nyitnak maguknak, mely három dicasteriummal is felér.

*Hol legnagyobb a szükség,
Ott közel a segítség.*

Bécs, 1848. oct. 6-án délután 5 órakor.

Tegnapról mára éjszaka némelyek rá birták azon olasz és német ajku gránátosokat, kik — öszszesen négy zászlóalj — parancsot vőnek, hogy ma reggel Magyarországra menjenek az új császári biztos Jellacsics tábornok rendelkezése alá; rá birták mondom, hogy a parancsnak ellenszegüljenek. Korán reggel, a mint a sereg már felállitva volt, declarálta, hogy Magyarország ellen nem harczol — s nem megy. A főparancsnokság elrendelé, hogy lovassággal escortiroztassanak a nem engedelmeskedők. Meglön. Tenger néptömeg csoportosult és éljenezte a vonakodó katonaságot. A mint a táborhidhoz érkeztek, a wiedenii nemzetörök és az academiiai legio már a hidakat lerombolta, és így a Morvából oda érkezett nagyszámu katonaságnak el lön az ide jöhetési út zárva. A hidak felállitvatni parancsoltattak. Hidászok jelentek meg, a népre

ágyuztak, végtelen sok áldozat esett, de a hid még sem rakathatott meg. A nép győzött; a pionirok, nagy veszteséggel emberben és ágyukban, megadták magukat. A nép örömrivalgás közt hordta ide s tova Brédy bécsi brigadiros holt testét. Schlick és Frank generálisok el vannak fogva.

Délben a nemzetörök schwarzelb része az István templomba vonult, és midőn a győztes wiedenii osztály nemzetörök arra vonultak, löttek ezekre, és borzasztó egymásra tüzelés ke-rekedett; még az ablakokból is történtek a wiedeniekre lödözések. Erre a nép betolult a házakba, és a sárgafeketékre halált esküdt.

Délután a táborhidon hiába dolgozott pionirok a Gräbenen áthonulva üzőbe vétettek a diákok által, és két ágyuval biró egy batalliont száz diák borzasztóan üzőtt. Az ágyukat elvették tőlük. Sok lemészároltatott.

Déltől fogva négy óráig kereste a nép Lantour a haditanács épületében; végre egy kályhafütőben meglelték, agyonverték, és a Hofra kihurczolták, és borzasztó ujjongás között egy lámpásra középen felakasztották. A nép borzalomig dühös. A jelszó „Hoch Ungarn!“

Most a fegyvertár töretett fel és a fegyverek mindenkinek kiosztattak. — A kapuk 12 óra óta elzárva, a város telt torlaszokkal. Többre ez van felfüggesztve: „Ungarns Freiheit.“

A katonaság közt, mely a várost körülveszi, nyilvános zendülés van, a német nyelvűek nem engedelmeskednek.

Az éjjel mégis a város ostromlását várjuk.

A grabenen délután a bombászkar ágyuval rukkolt fel, és ágyuzott a népre, de a nép ezeket is lefegyverezte, sokat tömlöczbe hurczoltak, a nép itt is győzött. A tüzérség nagy veszteséggel üzetett szét.

A nép dühe leirhatlan. — A magyarok iránti rokonszenv erős. Az ügy, ugy mondják, a szabadság ügy — közös. — Jellacsics itt semmi sympathiával sem bir, sőt iszonyu ellene a gyűlölség.

Hajnik Pál,
ország. rendörség igazgatója.

Bécs, oct. 7.

Tegnap estefelé a katonáktól megszállott császári fegyvertárt kezdék ostromolni ágyukkal, közel háromszáz ágyú-lövés bocsátott az épületre.

Az országgyűlés kebeléből küldött parlamentereket a benlevő katonák agyonlőtték.

Az ostrom egész éjen át tartott, míg reggel felé, miután a fegyvertár fel is gyújtott, megadták magukat a katonák.

A fegyvertárból 60,000 fegyver osztatott ki a nép között.

Tegnap este az országgyűlés ő felségéhez küldöttséget ulasított, azon kérelemmel, hogy 1-ör az oct. 3-ai Jellacsicsot kinevező manifestum visszavétessek, 2-or hogy Doblhof népszerű ministerium megalakításával bizassék meg, melyben a mostaniakból csak Hornboster maradjon.

A felség a másodikra igennel válaszolt, az elsöre intézkedést ígért.

Ma a város folytonos ingerültségben van.

Közösen váratik a város bombardirozása, minthogy a katonaság a vidékből mind bévonul a város környékére.

Sajnos, hogy a magyar táborból semmi hír sincs már negyed napja. t. i. (Bécsben).

A külügyministeriumi hivatalnokok semmiről sem tudósíttatnak, és így nincs honnan meríteni vigaszt.

A felség ma alattomban elment. Egy manifestumot hagyott hátra ellenjegyzetlent.

Ez az országgyűlésben felolvastatott, tartalma: hogy ő felsége a tegnapi merények miatt eltávozik s majd megkeresendi a maga Gutes Recht-jét. Ma már a sláv követek nem jelentek meg.

Hogy a magyarok által Jellacsicstól elfoglalt pénzt ide küldötték, véghetetlen nemes tett gyanánt méltányoltatik.

Récsey ur az újon nevezett magyar ministerelnök lemondott, s lemondásában a Jellacsicsféle oct. 3-ki manifestumot visszavétetni kéri.

A nép minden várakozást fölülmuló erőt fejt ki.

E nép legyen a magyarnak testvére, érdemes rá! (Koss. H.)

Pest, oct. 9-kén. A Bécsből érkezők utáni hírek szerint: 'Sófia hgasz. Bécsből megszökött; nem tudni hova. — A királyt a Burgba vitték, hogy ha lövődözik a várost, ő is ott legyen, hol a nép van.

Azt is beszélük, hogy ő felsége Jellacsicsot hazaárulónak nyilvánítá, és állítja, hogy a magyarokkal elkövetett gyalázatos tettek az ő hire és tudta s akaratja nélkül történtek.

Bécsben ministerelnöknek Borosch van kinevezve.

A ministerelnök még mindig tartó távollétében, folyvást a honvédelmi bizottmány teszi a legszükségeseb rendelkezéseket. Elnökévé oct. 1. estve Kossuth Lajost nevezték ki, s rábízta, hogy a tagok teendőit ő jelelje ki.

A képviselők azon része, mely a vadászcsapathoz tartozik, Pázmándy vezérlete alatt, egyesülve a huszárokkal s gömöri önkéntesekkel a táborhoz indult.

Móga fővezérünk minden rendelkezhető erővel megindult Jellacsics ellen Györből.

Jellacsics Mozsonyban van s hirdeti, hogy nicns már megye, csak Kreisz-Umt.

Rott és Filippovics tábora, 7,500 emberével, 12 ágyuival és minden hadi készületeivel elfogatott.

Az elfogott 2 generál s 50 tiszt, kik között három stabalis, egy körbe állva a feketesárga echarpe-okat eldobták, szavukat adván, hogy ily szin alatt többé nem fognak harcolni.

És miután az egész sereg, kivevén a tiszteket, nyilvánítá, miként Magyarország ellen csak kényszerítve jött, s esküt tön, hogy ellenünk, kiket ezután is testvérekül tekint, soha nem harcoland, Perczel ezredes azokat hazájokba inditá viszsza.

A honvédelmi bizottmány egy rendeletet bocsáta a király és nemzet nevében, miszerint „az országgyűlésének határozatából ezennel szorosán és kemény felelet terhe alatt meghagyatik minden magyarországi, erdélyi, slavoniai és horvátországi várparancsnoknak, és várakban létező minden katonaságnak, hogy

1. ezen parancsnak a Közlönyben közhírré tétele után 7 nap alatt mulhatlanul tűzre ki a magyarországi háromszínű lobogót, és valamint ezt, úgy

2. A magyar és hozzákapcsolt országok iránti hűséget, és a honvédelmi bizottmány parancsa iránti kész engedelmisséget ugyanakkor a honvédi bizottmányhoz mulhatlanul írásban béjeltse.

Ellenkező esetre mindenki, ki ezen két kötelességet elmulasztaná, mint hazaáruló tekintetik, s mint ilyen törvényen kívülnek nyilvánítatik, és bárki által is megfogattathatik és agyonlötvetethetik.“

Kolozsv. Híradó collegánk szidalmakkal illeti Rettegi Sándor dobokamegyei pénztárnokot, azért hogy az új magyar bankjegyeket adó fizetésben nem fogadja el. Végül figyelteti collegánk az illetőt a ministerium azon rendeletére, mely a magyar bankjegyek hitele csökkentőit rögtön ítélőszék elébe állittatja.

Mi a pénztárnok ur mentségére csak azt mondhatjuk, hogy hátha ő a magyar bankjegyek létéről s azokat illető rendeletekről semmit sem tud; — mert hátha úgy van ő is a Közlönnyel, mint egy más megye tisztjei, kik a főbíró urnak hivatalosan járó Közlöny számjait csak hetek eltelése után látják, miután t. i. a főbíró urnak bátyjai és öcsesei végig baktatták.

Ellenben nem hallgathatjuk el polgártársunk gr. Csáky György lelkes honfias nyilatkozatát, ki is hallván, hogy az oláhfalukon a reactionarius zászlókat kezdik kitűzni; azt ír rendeletül udvari tisztjeinek, hogy inkább felgyujtani hagy-

ják szép udvarát s abban foglalt drága és különösen jeles útazási és gazdasági könyvekben igen gazdag könyvtárát, mintsem feketesárga zászlót engedjenek lobogni rajta.

Azon két szerencsétlen vakságban sinlődő egyént, kiket roszul értett magános és nemzeti nagyravágyás a reactio öntudatlan eszközeivé tett, Szamosfalvánál akasztófán kivégzék tegnapt. 13-dikán. Baternai és Simonics válnak, kiknek bűnös merénylete már is néhánynek halálába, ezerek aggodalmába került s büntelenül folytatva még kimondhatlan bajt s veszélyt, vagyon és életvesztéséget szerzett volna.

Példájok, hiu bosszutervek helyett, bár hígadt megfontolásra s magukba szállásra bírná azokat, kik rajta okulhatnak.

Mihály Gábor máramarosi és kövárvidéki kir. biztos tudósítása szerint a camarilla Don Quixoteja Urbán egy század határörkatonát a radnai havasokon át Máramarosba küldvén, Borsa nevü havasi nagy helységet a haza ellen fellegyverzett, s mint állítják a rendes határörök közé sorozott. Más felől Kövárvidékire is indított vala 60 legényből álló vadászcsapatot; de ezt Kuduból (Szamosmelléki helység b. Szolnokban Retteg és Bethlen közt), megtéritte. Bizony sokáig hordja a korsót a vízre az a harmadik bán is. Kettő már eltörte.

M. Vásárhelyen jól viselik magukat. Pap László nevü bujtogatót felakasztottak. Egy kobor tisztet, kit gyanus járatban találtak, elfogának és bizonyos levelet kapának nála, melyben a felmagasztalt Latour az erdélyi főparancsnokot b. Puchnert a Jellacsics rendelései követésére utasítja s már előre kiszabja, hogy hol támadja meg a Jellacsics győzedelmes serege elől hátráló magyar hadat. Mi nem akarjuk hinni a jó Puchnerről, hogy ezen rendeletet teljesítette volna; most pedig tudjuk, hogy nem teljesíti.

A székely gyűlés oct. 16-dikán kezdődik. Várják reá g. Mikó Imrét.